

جهزنی پهسخه و شيوى خوداوهند

پيشهكى : دهمانهوى لهم پاشكويهدا ليكولينهوه له پهيوهندي نيوان جهزنى پهسخه له پهيمانى كون و شيوى خوداوهند بكهين له پهيمانى نويدا. تيايدا باسى نهوه دهكهين كه هوكار چى بوو لهوهى نان و شيرابى شيوى خوداوهند جيى بهرخى جهزنى پهسخهى گرتوه . جهزنى پهسخه له پهيمانى كوندا و اتاي نيشتمانى و نمونهيى و هيمادارى ههيه .

أ. واتاي نيشتمانى بو جهزنى پهسخه له پهيمانى كوندا

۱. جهزنى پهسخه و جهزنى فهتيره .

دەرچوون ۱۲: ۱- ۲۸ ، ۵۱ ژماره ۲۸: ۱۶- ۱۷ دواوتار ۱۶: ۱- ۴ بخوينهوه .

جهزنى پهسخه لهسالى ۱۴۴۷ پ.ز دامهزرا كاتى گهلى ئيسرائيل رزگار بوون له كوئيلايهتى ميسر . وه جهزنى پهسخه يهكهه روتى جهزنى فهتيره بوو . وه جهزنى فهتيره هئما بوو بو پهلكردن نهوهى گهل له ميسر بهجيان هئشت ، چونكه كاتيان نهبوو بو نامادهكردى نان بهشيوهى گونجاو (به بئ خومره) . ههروهها هئمايهك بوو بو نارمهحتى و سهختيهكان كه گهل توشى هاتن له گهشتهكهياندا له چولهوانى .

أ. جهزنى پهسخه بهيى روتميرى جولهكه .

بهيى روتميرى جولهكه ، سههتاي روت لهگهل ئاوابوونى خور دهستى پيدهكرد (بروانه پهيداوون ۱: ۵) . وه له روتى دهيمى مانگى يهكهه مى سال ، دهبوو گهلى ئيسرائيل بهرخيك ههلبژيرن كه بئ كهموكورى و ساغ بيت ، وه سهرى بېرن له روتى چواردهههه مى له كاتى خورتاوا بووندا ، وه خوئنهكهه بدهن له بهشى سهروهه مى چوارچيوهى دهرگاي مالهكاندا وه

بهر خهكه بېرژېنن بهتھواوی بهئاگر . وه له ئیوار هدا واته له رۆژی
پازدهههمی مانگ ، دهبوو خیزانهكان پیکهوه لهمالهکانیان کۆببنهوه ، وه
به کهمهربهند ناوقه‌دیان ده‌به‌ست و پیناویان له‌پیده‌کردو دارده‌ستیان
به‌ده‌سته‌وه ده‌گرت . ئینجا دهبوو به‌رخه‌ برژاوکه‌ بخۆن له‌گه‌ل تالیشک و
نانی فه‌تیره‌ به‌ په‌له‌و ده‌سته‌به‌جی چونکه‌ له‌ئهو شه‌وه‌دا فریشته‌ی له‌ناوبه‌ر
به‌سه‌ر ماله‌کانیاندا تیده‌په‌ری که‌ خودا نارده‌ونی . وه له‌ نیوه‌شه‌وی رۆژی
پازده‌هه‌مدا ، خوداوه‌ند له‌ هه‌موو نۆبه‌ره‌کانی میسری دا ئه‌وکات فه‌یره‌ون
رینگه‌ی دا به‌ گه‌لی ئیسرائیل برۆن . ئیدی به‌م شیوه‌یه‌ گه‌لی ئیسرائیل
ده‌ستیان کرد به‌ رۆیشتنه‌ ده‌ر ه‌وه‌ له‌ میسر له‌به‌ره‌به‌یانی رۆژی پازده‌هه‌می
مانگدا . ئازادبوون له‌ کۆیلایه‌تی له‌ رۆژی پازده‌هه‌می مانگ ، ئهو
رۆژه‌یه‌ که‌ تیايدا مه‌سیح له‌خاچدرا دواي سالانیه‌کی زۆر ! دهبوو نه‌وه‌ی
ئیسرائیل نانی فه‌تیره‌ بخۆن له‌ رۆژی پازده‌هه‌می مانگه‌وه‌ تا ئیواره‌ی
بیست و یه‌کی مانگ .

له‌ماوه‌ی رۆژه‌ کۆتاییه‌کانی عیسادا ، به‌رخه‌ په‌سخه‌ سه‌ر برا له‌ ئیواره‌ی
رۆژی پینج شه‌مه‌مه‌ ، ئهو رۆژه‌ش چواره‌ی مانگ بوو به‌لام شیوی
په‌سخه‌ له‌ ئیواره‌ی پینج شه‌مه‌مه‌دا ده‌خورا ، ئهو رۆژه‌ش پازده‌ی مانگه‌ ،
رۆژی پازده‌ی مانگ یه‌که‌م له‌ جه‌ژنی فه‌تیره‌ ، له‌سه‌رده‌می عیسادا شیوی
په‌سخه‌ی جوله‌که‌ له‌ ئیواره‌ی پینج شه‌مه‌مه‌ نانی فه‌تیره‌و خوارده‌نه‌وه‌ی چوار
جام شه‌رابی له‌ خو ده‌گرت .

ب. جه‌ژنی په‌سخه‌ به‌پیی رۆژمی‌ری رۆمانی .

مه‌رقۆس ئیجیله‌که‌ی رۆبه‌رووی رۆمه‌کان کرده‌وه ، وه به‌پیی رۆژمی‌ری
رۆمانی رۆژی نوئ له‌ نیوه‌ی شه‌ودا ده‌ستی پیده‌کرد . بۆیه‌ گوزارش له
"رۆژی یه‌که‌می فه‌تیره‌" که‌ له‌ مه‌رقۆس ١٤ " ١٢ دا هاته‌وه‌ ئاماژه‌یه‌ بۆ
پینج شه‌مه‌مه‌ی رۆمانی . (مه‌تا ٢٦ : ١٧) .

٢. مه‌به‌ستی نیشتمانی بۆ جه‌ژنی په‌سخه‌ .

مه‌به‌ستی سه‌ره‌کی بۆ جه‌ژنی په‌سخه‌ له‌په‌یمانی کۆندا یادکرده‌وه‌ی
تیه‌ر بوونی خوداوه‌نده‌ به‌سه‌ر ماله‌کانی گه‌لی ئیسرائیلدا و رزگار بونیان له

حوكمدان ئەوھى كەوتە سەر ميسرىھەكان (دەرچوون ۱۲ : ۱۴ ، ۲۶ -
۲۷). (دەرچوون ۱۲ : ۱۳) ئىدى بەم شىۋەھىيە بەپپى دەرچوون ۱۲ : ۱۴ ،
۱۷ و دواوتار ۱۶ : ۱ - ۴ مەبەستى نىشتىمانى بۇ جەژنى پەسخە لەپەيمانى
كۆندا يادكردنەوھى رزگار بوونى گەلى ئيسرائىلە لە كۆيلايەتيان لە ميسر !

ب. واتاي نمونەيى بۇ جەژنى پەسخە لەپەيمانى كۆندا

مەتا ۲۶ : ۲ ؛ يۆحەنا ۱ : ۲۹ ؛ ۱ كۆرنسۆس ۵ : ۷ - ۸ بخوينەوھ .

۱. واتاي وشەي "نمونەيى" و "مەبەستى نمونەيى" .

" نمونەيى " (type) كەسنىك يان شتىك يان روداويك وئىنەھەكە بۇ ھىمايەك
يان رونكردنەوھەكە يان نمونەھەكى پىناسەكر او . بەلام "مەبەستى
نمونەيى" (antitype) وئىنەي "نمونەھىيە" كە بەدپەھاتنى راستەقىنەي
داھاتوى نمونەھەكى پىشووترە .

۲. عيسا ئەو كەسەھە كە نمونەي بەرخى پەسخەي پەيمانى كۆنى تىدا

ھاتە دى .

أ. نمونەي بەرخى پەسخە .

يەحيىي لەئاوھەلكىش عيساي مەسيحى پىشكەش كرد بەو خەسلەتەي كە "
ئەوھتا بەرخى خودا، ئەوھى گوناھى جىھان لادەبات " (يۆحەنا ۱ : ۲۹) .
وہ پىش دوو رۆژى لەخاچدان ، عيسا پىشپىنى كرد كە ئەو دەمرىت لە
جەژنى پەسخەدا (مەتا ۲۶ : ۲) . ئەو پىشپىنەيى بۇ ئەوھ بوو كە ئەو
بەرستى ئەو كەسەھە كە بەرخى پەسخە لە پەيمانى كۆندا ھىمايەكە بۆي .
وہ دواتر پۆلسى نىردراو ووتى : " خۆتان لە ھەويرترشى كۆن پاك
بەنەوھە، تاكو ببە ھەويرىكى نوئ وەك ئىوھ فەتيرەن، چونكە مەسيحى
بەرخى پەسخەمان سەربردرا . كەواتە با جەژن بەگيرىن، نەك بە
ھەويرترشى بەسەرچوو كە ھەويرترشى كىنە و خراپەھە، بەلكو بە
فەتيرەي بى دووروويى و راستى . " (۱ كۆرنسۆس ۵ : ۷ - ۸) . وہ
ھەويرترش ھىمايەكە بۇ كارەكانى سروشتى گوناھە (بروانە گەلاتىيە ۵ :
۱۹ - ۲۱) .

ب. پهیمانی نوئ فیرمان دهکات به روونی که جهژنی پهسخه له پهیمانی کوندا مه بهستیکی نمونهیی ههیه .

جهژنی پهسخه تنها ئاماژه نیه بو رابردوو یان بو بهرخی سهربرای ئیوارهی پهسخهی دهرچوون بهلکو ههروهها ئاماژهیه بو ئاینده ، بو سهربرینی عیسای مهسیح لهسهر خاچ . ئیدی شیوی پهسخه لهخاچدانی مهسیح له روژی پازدهههمی مانگی ئهپرل رویدا .

ج. واتای هیمادار بو جهژنی پهسخه له پهیمانی کوندا

عیبرانیهکان ۹: ۱۱- ۱۴ ، ۲۲ بخوینهوه .

۱. واتای وشهی "هیم" .

"هیم" ئهو شتهیه یان ئهو نیشانهیهیه که وینهیهکه بو راستیهک یان بیرۆکهیهک هاوشیوهی هیماکه بیت .

۲. هیمای رژانی خوین له پهیمانی کون له مهسیح دا هاته دی .

هیماکه خوینی بهرخی پهسخهیه .

بنهمای پهیمانی کون یان ئهو راستیهی که بهتوندی دهستیان پیوه دهگرت ئهوه بوو : "بهبی خوین رشتن لیخوشبوون نییه" (عیبرانیهکان ۹: ۲۲) .

أ. خوینی ئاژهله سهربراو هکان .

نوسهری عیبرانیهکان دهلی خوینی ههموو ئاژهله سهربراو هکانی ماوهی پهیمانی کون تنها روالهت و جهستهیی بوون "ئهمانه تنها ریورهسمی روالهتیانهن که چردهبیتهوه لهسهر خواردن و خواردنهوه و شیواز هکانی شوشتن، ههتا کاتی دارشتنهوهی نوئ " ئیدی خوینی ئاژهله سهربراو هکان وهک هیمایهک مایهوه بو راستیهکی شاراه . (عیبرانیهکان ۹: ۱۳ ؛ ۱۰: ۱- ۴) .

بهلام خوینی عیسیای مسیح ئهوهی رژا لهسهرخاچ بهتهواوتهی
باوهرداران پاک دهکاتهوه له ههستکردن بهتاوان و گوناهاهکانیان ()
عیبرانیهکان ۹ : ۱۴) . چونکه خوینی مسیح ناخی مرۆقهکان پاک
دهکاتهوه به تهواوتهی وه گوناهاهکان دهریتهوه ، ئیدی بهم شیوهیه ، عیسا
بهرخی قوربانی ههتاهاهتاییه (عیبرانیهکان ۹ : ۱۲) .

**ب. نازهله سهربراوهکانی قوربانی به بهردهوامی و دوباره دهبوو
پیشکەش بکریڻ .**

وهك نوسهري عیبرانیهکان دهئیت نازهله سهربراوهکانی قوربانی له
پهیمانی کوندا دهبوو بهبی وهستان سأل لهدوای سأل پیشکەش بکریڻ ،
بهلام لهگهڵ ئهههشدا ئهوانهیی تهواو نهدهکرد که پیشکەشیان دهکرد
(عیبرانیهکان ۱۰ : ۱) .

بهلام قوربانیهکهی عیسا ، تهنها یهکجار پیشکەشکرا (رۆما ۶ : ۱۰ ؛
عیبرانیهکان ۷ : ۲۷ ؛ ۹ : ۱۲ ؛ ۱۰ : ۱۰) . وه قوربانیهکهی بوه کهفارهتی
ههموو گوناهاهکان و سرینهوهی گوناهاه ، وه باوهردارانی تهواو و پیروژ
کرد لهبهردهم خودا (عیبرانیهکان ۲ : ۱۷ ؛ ۱ : ۳ ؛ ۲ : ۱۱ ؛ ۱۰ : ۱۰ ،
۱۴) .

ج. قوربانیه سهربراوهکان هیمایهك بوو بۆ دهرباز بوون له لیدانهکان .

خوینی بهرخی پهسخه نهوهی ئیسرائیلی دهرباز کرد تهنها له لیدانی
فریشتهکانی لهناوبهر .

بهلام خوینی عیسیای مسیح ههموو ئهوانه رزگار دهکات له گوناهاهکانیان
که باوهری پیدههینن ! جهژنی پهسخه تهنها یادهوهریهك نیه بۆ رزگاری له
کۆیلایهتی میسر بهلکو ههروهها نیشانهو مۆرره لهسه رزگاری له
کۆیلایهتی گوناهاه !

**د. شیوی خوداوهند له پهیمانی کوندا هاتنهدی له جهژنی پهسخه
لهپهیمانی نویدا و جیی گرتنهوهی جهژنی پهسخه**

۱. نان و شهرابی شیوی خوداوند جیی بهرخی پهسخه و خوینهکاهی گرتهوه .

عیسا شیوی خوداوندی دامهزراند له ریگهی شیوی نیوارهی پهسخه لهروژی پینج شهمنه له پازدهی ئهپرل ئیدی نان و شهرابی ههنگرت که دوو بهشی سههکی بوون له شیوی جهژنی پهسخه ی جولهکهدا و پیرۆزی کردن و بهشیوهیهکی نوئ بهکاری هینان له شیوی خوداوندنا .

قوربانی عیسای مهسیح لهسهرخاچ وای کرد ههموو خوینیکی ئازله سهربراوهکانی دیکه پیویست نهین

(عیبرانیهکان ۱۰ : ۱۷ - ۱۸) !

۲. دهبوو واتای نیشتمانی نهمینیت بو جهژنی پهسخه .

دهرچوون ۱۲ : ۵۱ ؛ ژماره ۳۳ : ۳ - ۴ ؛ دواوتار ۱۶ : ۱ - ۳ ؛ ئهفسۆس ۲ : ۱۱ - ۱۶ بخوینهوه .

واتای نیشتمانی بو جهژنی پهسخه یادکردنهوهی رزگار بوون بو له کویلایهتی له میسر .

پیش مردنی مهسیح لهسهرخاچ ، نهتهوهکان بیگانه بوون له هاوالاتی بوونیان له ئیسرائیل (ئهفسۆس ۲ : ۱۲) وه یادی جهژنی پهسخه له زهوی گهلی ئیسرائیل دهکرایهوه . بهلام به مردنی عیسا لهسهرخاچ دیواری ناکۆکی و دوژمانیهتی روخاند ئهوهی جولهکهو ناجولهکهی لهیهکتر جیاکردبووه ئیدی شیوی خوداوند جیی جهژنی پهسخه ی گرتهوه بههوی مردنی عیسای مهسیح لهسهرخاچ بویه ئیستا ههموو نهتهوهکانی جیهان یادی شیوی خوداوند دهکهنهوه !